

Symbolika obrazu Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”
najcenniejszego dzieła Muzeum Narodowego w Gdańsku - konspekt lekcji

KONSPEKT LEKCJI

SYMBOLIKA OBRAZU HANSA MEMLINGA „SĄD OSTATECZNY” - NAJCENNIJSZEGO DZIEŁA MUZEUM NARODOWEGO W GDAŃSKU

GDĄSK

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

fale kultury

Przedmiot: plastyka, szkoła podstawowa (IV-VII)

Temat: Symbolika obrazu Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny” - najcenniejszego dzieła Muzeum Narodowego w Gdańsku

CELE GŁÓWNE:

Podstawa programowa:

1. Wiedza o kulturze plastycznej, o narodowym i ogólnoludzkim dziedzictwie kulturowym:

Uczeń:

- a. Zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury.
- b. Zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”.
- c. Wymienia, rozpoznaje i charakteryzuje najważniejsze obiekty kultury wizualnej w Polsce, wskazuje ich twórców.
- d. Rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów.
- e. Wykazuje się znajomością najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki w Polsce i na świecie.
- f. Zna i stosuje zasady prezentacji i upowszechniania dzieł zgodnie z prawem i „dobrym obyczajem”.

2. Język i funkcje plastyki, kreacja i twórcze działania.

Uczeń:

- a. Wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury.
- b. Rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w sztukach plastycznych w dziełach mistrzów i własnych.
- c. Klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy; rozróżnia i identyfikuje w dziełach mistrzów i własnych kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe.
- d. Charakteryzuje i rozróżnia sposoby uzyskania iluzji przestrzeni w kompozycjach płaskich; rozpoznaje rodzaje perspektyw.
- e. Charakteryzuje pozostałe środki wyrazu artystycznego, takie jak: linia, plama, faktura; wykorzystuje wskazane środki w działaniach plastycznych.
- f. Rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, karykatura, pejzaż, martwa natura, sceny rodzajowe, religijne, mitologiczne, animalistyczne, historyczne i batalistyczne; abstrakcja w sztuce).

(źródło: <https://www.gov.pl/web/edukacja/podstawa-programowa-materialy-dla-nauczycieli2> , plik pdf: plastyka.-pp-z-komentarzem.-szkola-podstawowa)

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

fale kultury

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- wie kiedy powstał obraz, w jakiej epoce historycznej,
- posiada podstawowe informacje na temat malarza Hansa Memlinga (autora obrazu),
- zna historię dzieła (okoliczności i cel powstania, droga jaką obraz przebył zanim trafił do gdańskiego muzeum),
- wie gdzie znajduje się teraz obraz i rozumie dlaczego wymaga on szczególnej ochrony,
- dostrzega związek treści i formy obrazu z Biblią i średniowieczną symboliką religijną (poprawnie postępuje się pojęciem symbolu),
- potrafi opisać i zinterpretować obraz używając języka plastyki,
- potrafi nazwać własne odczucia związane z odbiorem obrazu,
- potrafi wyrazić własną opinię na temat dzieła sztuki malarskiej,
- potrafi stworzyć pisemny opis całości lub wybranej części obrazu.

METODY I FORMY PRACY:

1. metoda podająca - wykład,
2. metoda pogłębowa - film, strona internetowa,
3. metoda praktyczna - stworzenie opisu wybranej części obrazu,
4. praca indywidualna,
5. praca w grupie.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

1. Reprodukacja obrazu Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”.
2. Film „Sąd Ostateczny” (na stronie www.sadostateczny.pl).
3. Materiały dydaktyczne ze strony (pliki .pdf)
4. Andrzej Nowakowski, Sąd. „Sąd Ostateczny” Hansa Memlinga / Judgment. „The Last Judgment by Hans Memling”, Wyd. Universitas (2017).
5. Alicja Andrzejewska-Zajac, Magdalena Podgórzak „Hans Memling „Sąd Ostateczny” z Muzeum Narodowego w Gdańsku”, Wyd. Muzeum Narodowe w Gdańsku (2015) (plik pdf na stronie).
6. Władysław Kopaliński „Słownik symboli” , Wyd. Rytm (2015).
7. Rzutnik multimedialny, komputer (ew. tablet/smartfon) z dostępem do Internetu.

GDĄSK

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

fale kultury

PRZEBIEG LEKCJI:

Wstęp	Nauczyciel informuje o tematyce lekcji, udziela podstawowych informacji o autorze obrazu i okolicznościach powstania dzieła oraz wskazuje, gdzie obecnie znajduje się obraz.
1	Uczniowie korzystają z pomocy dydaktycznych - oglądają reprodukcję obrazu w formie drukowanej i/lub multimedialnej.
2	Nauczyciel szerzej prezentuje historię przybycia obrazu do Gdańska i jego dalsze dzieje, podkreśla, jak cenne jest to dzieło w zbiorach gdańskiego Muzeum Narodowego.
3	Nauczyciel omawia treści znajdujące się na obrazie i rolę sztuki w okresie średniowiecza. Wyjaśnia termin <i>tryptyk</i> i jego znaczenie. Uczniowie odpowiadają na pytania nauczyciela: Co jest tematem obrazu? Jaką przedstawia scenę? Jaki nastrój panuje na obrazie? Uczniowie odpowiadając na pytania nauczyciela omawiają kompozycję i kolorystykę obrazu.
4	Nauczyciel omawia poszczególne części tryptyku wskazując i wyjaśniając zawarte w nim symbole. Zaleca uczniom wykonanie notatek.
5	Nauczyciel prezentuje film „Sąd Ostateczny” (udostępniony na stronie www.sadostateczny.pl) polecając zwrócenie uwagi na omówione wcześniej treści i elementy. Prezentacja może odbywać się również na smartfonach, lub tabletach uczniów.
6	Nauczyciel zachęca uczniów do refleksji związanych z obrazem i filmem. Przykładowe pytania: Jakie uczucia budzi obraz? Co się na nim podoba? Czy z podobną wizją sądu ostatecznego już się spotkaliście? Z jakimi innymi obrazami/grafikami lub np. filmami kojarzy się wam dzieło Memlinga? Co malarz chciał nam powiedzieć tym obrazem? Uczniowie udzielają odpowiedzi używając logicznych argumentów oraz posługując się językiem plastyki (terminologia).
7	Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy. Przedstawiciel grupy losuje (wydrukowaną z pliku pdf „Materiały dydaktyczne”) jedną z części tryptyku. Każda z trzech grup otrzymuje inną część tryptyku (skrzydło lewe, skrzydło prawe, środek tryptyku).
8	Uczniowie w grupach tworzą wspólnie opis wylosowanej części tryptyku, zwracając szczególną uwagę na znajdujące się na nim symbole.
9	Przedstawiciele grupy prezentują na forum klasy wspólną pracę, czytając opisy poszczególnych części tryptyku. Nauczyciel po każdej prezentacji pyta klasę, czy dana grupa odnalazła wszystkie symbole w swojej części obrazu i czy dokładnie je opisała. Jeśli nie – prosi uczniów o uzupełnienie wypowiedzi.
10	Nauczyciel ocenia pracę uczniów podczas lekcji doceniając ich aktywność. Podsumowuje lekcję (przypomnienie najważniejszych poznanych pojęć).
11	Nauczyciel zadaje pracę domową. Rozdaje reprodukcje innych dzieł malarskich (materiały dydaktyczne na www.sadostateczny.pl) i poleca uczniom odnaleźć na nich średniowieczne symbole, korzystając z wiedzy zdobytej w czasie lekcji, publikacji „Hans Memling „Sąd Ostateczny” z Muzeum Narodowego w Gdańsku” Alicji Andrzejewskiej - Zajęc i Magdaleny Podgórzak (www.sadostateczny.pl), „Słownika symboli” Władysława Kopalińskiego i/lub podobnych publikacji.

Autor: Anna Maria Czarzasta

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

fale kultury